

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Confvtatio. XCI. articulorum: e tribus Martini Lutheri Teuthonicis sermonibus excerptorum

Luther, Martin

Coloniæ, 1525

VD16 L 5500

II. De diuite & Lazaro, ac de statu animaru[m]. articuli. 28.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30500

DE MATRE CHRISTI, Ser. .I.

¶ Coc. Flagellat & suggillat hic momus ille Mariæma-
stix, ne qd integrū & intactū relinquat, etiā natiuitatē & cō-
ceptionē gloriosæ uirginis, increpās oblique eccliā, q̄ ea festa
pia ueneratione celebrat, Silis nimix̄ poetico illi Momo, qui
Veneris reprehēdit sandaliū, Sed ualeat impius osor, qui tot
blasphemij̄s uana Gigātomachia cœlum oppugnat frustra,
Cū uideat nugas suas iā tandē cōtēni etiā a suis. In q̄ em̄ urbe
quālibet Lutherana, cessatū est penitus a ueneratione Mariæ
& sanctoꝝ. In q̄ nō pulsat mane & uespere cāpana ad monē-
dū ppl̄m pro angelica salutatione flexis genib⁹ dicēda: Quid
igit̄ p̄git adhuc diutius in cœlū expuere? Cogitet potius iā tā
dē unde exciderit miser, & qd reliq̄rit, atq; agat p̄cēnitētiā,
priusq̄ candelabrū eius penitus extinguat ac moueat de loco
suo, Apocoly. ij,

Ex sermone de Diuite et Lazaro.

Lucæ. xvi. Articuli, xxviiij.

XXX, **L**utherus. Diues ille utiq; tā honest⁹ fuit in sua uita, sicut
ille pharisæus, q̄ bis ieiunabat in sabbato, & non erar sicut
cæteri hoies, Nā si tā grādīa facinora cōmississet, ea
Euāgeliū indicasset, ex q̄ eū tā diligēter p̄scrutat, q̄ etiam eius
purpurā & cibū indicat, quæ tamen sunt res externæ, Et deus
secundum eas non iudicat.

¶ Coch. Deus cor qdē intuet̄ solus. i. Reg. xvi. Iudicat tñ
& scdm̄ externa opa. Mat. xxv. Certe esuspomi, Gen. iij, &
parricidiū Cain, Gen. iij, & facinora gigantū Gen. vi, atque
flagitia Sodomæ & Gomorræ Gen. xix, corpalia & externa
erāt opa, q̄ utiq; iudicauit in uindicta deus, Sed neq; Diues il-
le purpuratus Luc. xvi, neq; Pharisæus ille in tēplo Lu. xviiij,
bonus in uita fuit, Hic em̄ p̄ hypocrisim, ille p̄ crapulā supbiā
q̄ & mūdi cōcupiscētiā, trāsēgit uitā, Impie igit̄ et blaspheme
laudat eorū uitā Luther⁹, quā reprobauit & cōdēnauit Ch̄sus

XXXI, ¶ Lut. Ideo optet, ut is admodū pulchrā, sanctā cōuersati-
onē extrinsecus duxerit, & scdm̄ suā atq; oīm alioꝝ existima-
tionē, totā legē Mosi seruauerit, sed oportet nos cor eius in-
spicere & spiritum eius iudicare

Coch.

¶ Coch. Quæ infania est ista, dicere hoïem crapulosum ac mollissime uestitū, sanctæ cōuersatiōis fuisse, quē Ch̄s ait se pultū in inferno. Referat nobis Lutherus unā saltē legē Mo si impletā a Diuite illo, quē totā legē Mo si ait seruasse. Qua em̄ lege sic uestiebat; sic epulabat̄ q̄tidie; cum neq; Rex neq; Cēsar fuisse dicat̄. Qua lege denegauit micās hoī paupī, quas & catelli edūt cadētes de mēsa dñorū suorū. Mat. xij. An nihil scriptū aut p̄ceptū est de paupibus in lege Mo si; legat saltem xv. caput Deuteronomij, ut uideat, q̄ties ibi in lege Mo si di ues ille peccauerit,

¶ Lu. Quia euāgeliū arguit eū, q̄ q̄tidie epulabat̄ splēdide XXXII & magnifice uestiebat, q̄ tñ nulla rō pro ualde magno pctō reputat, Ad hęc, oparij sancti putāt esse iustū, & se dignos esse, atq; meruisse in sua sancta uita, & nō uident, quomodo in hoc peccant incredulitate

¶ Coch. Nulla rō sani hoīs laudat luxū & supfluitatem in cibo aut uestitu, Testes mihi sunt Aristoteles, Cicero, Seneca, Plutarchus & generalr̄ oēs philosophi, oratoresq; & historici. Multo minus laudāt eiusmodi, Ch̄s, Paulus, aliq; apl̄, & sancti p̄res. Ch̄s certe lōge aliter sentit Mat. xi. de Iohāne Bapt. cuius cibus erāt locustæ & mel syluestre, uestimentum ȳo de pilis camelorū. Mat. 3. de hoc diuite Paul⁹ itē ait, Tim. vi. Habētes alimēta & q̄bus tegamur, his cōtēti simus, Et Tim. v. Noli adhuc aquā bibere, sed modico utere uino, propter stomachū tuū & frequentes tuas infirmitates,

¶ Lut. Ita uidemus nūc in hoc exēplo huius diuitis, q̄ im XXXIII possibile est amare, ubi nō ē fides, & impossibile credere, ubi nō est charitas, q̄a uolūt & cogunt̄ ambo simul esse,

¶ Coch. Nos toties Luthero solā fidē p̄dicāti, & supra & alibi, obiecim⁹ fidē q̄ p̄ charitatē opat̄ Gal. v. falsum est tñ, q̄ impossibile sit credere, ubi nō est charitas, q̄a ait apl̄s, Cori. xij. Et si habuero oēm fidē, charitatē aut̄ non habuero, nihil sum, Et Iacobus ca. ij. Dæmones credūt & cōtremiscunt,

¶ Lut. Videmus itē, q̄ fidelis unūquēq; amat, unicuiq; ser XXXIII uit, Infidelis aut̄ unumquemq; odit in corde, & a quolibet si bi uult seruire.

¶ Coc. Fidelis erat Dauid, q̄ ait psal. 118. Iniq̄s odio habui,
& p̄uaticātes p̄ctōres odiui. Et psal. 138. p̄fecto odio oderā il-
los, Et contra, iter gētiles multa reperiūt p̄clara amicitie exē-
pla & p̄cepta, p̄fertim in Aristotile, Cicer. & Plutarcho

XXXV ¶ Lu. Et specialit̄ hmōi sunt ecclīastici, sicut p̄ oculis uide-
mus, q̄ uere nullū ingenuū bonū opus unq̄ faciūt, sed tm̄ bo-
nos dies hñt, nemini seruiūt nec profunt, sed a q̄libet sibi serui-
ri sinūt, auferūt, rapiunt, solū in sacco suū, habeat alius q̄d po-
test, Et si qui non habent p̄ciosos cibos & uestes, tamen in
uoluntate non est defectus.

¶ Coch. Scriptum est, Nolite iudicare, & nō iudicabimini
&c. Mat. vij. Nō omnes ecclīastici mali sunt, nec oēs laici
boni, Vtriq̄ homines sunt, & humana patiunt̄. Et scripsit ali-
bi Lutherus, se non in uicia, sed in falsas doctrinas Ecclīas-
ticorum inuehi, Si multi sunt auari, sunt certe etiā pleriq̄ ele-
emosynarij, Et plura in pauperes & pias causas distribuunt, q̄
æqualium opum laici.

XXXVI. ¶ Lut. Hos tunc sequunt̄ diuites principes & dñi, faciunt
multa bona hypocritica opa, foundationibus & ecclīarū cōstru-
ctionibus, q̄bus magnū neq̄, lupū infidelitatis tegūt, q̄ obtu-
rant̄ & indurant̄, & nulli hominum profunt

¶ Coch. Multas sane p̄claras canonicorū ecclīas fundau-
erūt piij & catholici impatores in Germania, Caroli, Ludouici
Octones, Henrici, Chōrardi, Friderici, q̄rū pia & memorabi-
lia gesta nulla obliuioni tradet ætas aut tpm̄, casuum uel iniqui-
tas aut iniuria, E q̄bus plerorūq̄ in diuos retulit pia m̄ ecclīa.
Non timemus igit̄, ne maledica lingua Lutheri ullis cōuicijs,
aut carminibus illos possit uel e cœlo in terras detrudere, uel
mortalibus inuisos reddere.

XXXVII. ¶ Lut. Tūc incipimus & facimus reliq̄as sacras, ex eorum
uestibus & calceis & uasis, & instituimus pegrinationes, con-
struimus tēpla sup̄ eorū sepulchra, & multū negocij habemus
cū eiusmodi stultitiā, deridemus nos ipsos, q̄ uiuos sanctos pe-
dibus calcauimus, & perire pmisimus, & nūc eorū uestes, ubi
neq̄ opus, neq̄ utile est, ueneramus.

¶ Coch. Dū in terris sunt sancti, mutabiles sunt de bono
in malū

IO. COCH. ADVER. LVTH.

in malū, Et nescit hō an amore dignus sit, an odio, Eccles. ix.
Cui ait apls, Ro. xi. Tu at̄ fide sta, noli altū sape, sed time, Ce-
cidit Iudas Scarioth apls, ceciderūt Alexāder & Himenæus
discipuli. i. Tim. i. Cecidit Nicola⁹ un⁹ de septē diaconis Act
vi. Apo. ij. Quid mir⁹ igit̄, si eos in terris nō eo honore p̄seq-
mur, q̄ eos p̄seqmur, i cœlū & i tutū ab oī casu & piculo collo-
catos? Reliqs & exuuias eorū ueneramur, ut eorū Mnemosy-
na seu monimēta, resq; eorū cōtactu sc̄ificatas Mat. xxij.

¶ Lut. Q̄ nimirū dñs noster sententiā in nos feret Mat. XXXVIII
xxij. Væ uobis scribæ hypocrytæ, qui ædificatis sepulchra
prophetarū & exornatis ea, patres uestri occiderunt eos, uos
eorum sepulchra ædificatis.

¶ Co. Nō rephēdit dñs illos, q̄ facerēt sepulchra p̄pheta-
rū, & monimēta iustorū, sed qd̄ foris apud hoies dicebant, se
nō fuisse futuros patrū suorū socios i sanguine p̄phetarū, Cū
tamē intus in corde crudeli aio cuperēt implere mēsuram pa-
trū suorum, Cupiebant em̄ interficere Chr̄m, q̄ plus & ma-
ior erat q̄ Abraham & omnes prophetae Ioh. viij.

¶ Luth. Sciendū est, q̄ hois anima aut spiritus nullū locū XXXIX
aut requiem habet, ubi manere queat, q̄ uerbū dei, donec ip̄
se in nouissimo die ad claram contemplationem dei puenerit.

¶ Coch. Si per uerbum dei intelligatur Iesus Christus, de
quo Ioh. i. scribitur, recte credimus, animas aut spirit⁹ homi-
num defunctorū absq; eo requiem nō habere. Ait em̄ Mat.
xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis & onerati estis, & ego refici-
am uos, & inuenietis requiem aiabus uestris. Si autem loqua-
mur de uerbo dei scripto literis aut uoce prolato, falsa est hæc
propositio, nam & animæ sanctorū in clara uisiōe dei, & Chri-
sti requiē hñt & uitā æternā. Iohānis. xvij. Hæretici autē &
p̄ctōres atq; dæmones, p̄ eiusmodi uerbū requiē nō hñt. Cre-
dunt em̄ dæmones & cōtremiscūt Iac. ij. Hæretici at̄ p̄prio
sunt iudicio cōdēnati, Tim. 3. Impijs deniq; nō est pax aut re-
quies, sed sunt quasi mare feruens. Esa. lvij.

¶ Lut. Ideo nos existimamus sinū Abrahæ nihil aliud, q̄ XL
uerbū dei, quo Gen. xxij. Christus promittebatur, nempe, in
semine tuo benedicentur omnes gentes.

Coch.

¶ Coch. Quid nobis ad somnia Lutheri? Sinus Abrahæ claræ dī locus Luc. xvi, sicut & infernus. Si cū nō aliud esset q̄ uerbū illud p̄missionis Gen. xxi, etiā uiuētes fuissent tū & eēnt hodie in sinu Abrahæ sup̄ terrā, Credūt em̄ illi p̄bo pro-
missiōis etiā uiuētes, Est ergo sin⁹ Abrahæ (q̄ & Isaac ac Iacob sinus dī) locus regni aīarū, An̄ ascēsiōnē quidē Ch̄i in lymbo sanctorū patrū, post illā in cœlo, Ch̄s em̄ cœlū prim⁹ apuit, iuxta illud Ioh. 3, Nemo ascēdit in cœlū, nisi q̄ descēdit de cœlo, filius hoīs q̄ est in cœlo, Itaq; ante Ch̄m nemo annuncia-
uit regnū cœlorū, Mat. iij, q̄ cœlū erat oībus clausum pro-
pter præuaricationē Adæ Ro. v, & 1. Cor. xv,

XLI

¶ Lut. Ita oēs p̄s an̄ Ch̄i natiuitatē in sinū Abrahæ dece-
ferūt, hoc est, in morte cū firma fide māserūt in isto dicto dei,
& in uerbum illud obdormierūt, recepti & custoditi, sicut in
quendā sinū, Et dormiūt adhuc in eo usq; ad nouissimū diem
exceptis ijs q̄ cū Ch̄o iā surrexerūt, sicut scribit Matt. xxvij,
Si modo sic permanserunt.

¶ Coch. Dormiūt sancti, nō sane, q̄ nihil sentiāt uideāt uē
aut intelligant, sicut hoīes aut aīalia dormiētia, Alioq; nō fuisset
mori lucrū Paulo, Phil. i. Sed q̄ requiescūt a laborib⁹ suis
Apoc. xiiij, Est em̄ somnus quies regū, etiā apud Ouidiū, Mi-
nime igit̄ dormiūt, sicut ursus in spelunca, sed dormiūt in re-
quie æterna, Qm̄ nō erit eis amplius neq; luctus neq; clamor
sed, nec ullus dolor Apoca. xxi, Q; si Ch̄s uictor expoliavit,
ac triūphauit infernū, ac uere dixit, Morsus tuus ero inferne,
Oseæ, xiiij, & 1. Cor. xv, & captiuā duxit captiuitatē, Psalm̄.
lxvij, & Ephe. iij, pie credēdū est, eū oēs sctōs p̄s exemisse,
& secū glorioso triūpho in cœlū p̄duxisse, quāuis non omnia
sint clare in scripturis expressa.

XLII

¶ Lut. Quēadmodū & nos qm̄ morimur, nos cōmittere et
dedere debemus cū firma fide in p̄bū Ch̄i, ubi dicit, Qui cre-
dit in me nō moriet̄ in æternū, Aut cōsistē, Et ita sup̄ hoc mo-
ri, obdormire, & in sinum Christi recipi atq; custodiri usq; ad
nouissimum diem.

¶ Coch. Qm̄ morimur, cōmittim⁹ nos Ch̄o ipsi, deo & sal-
uatori n̄ro, uerbo uiuo & æterno, q̄ nobis dedit potestatem
filios

filios dei fieri, si credimus in noīe eius, Ioh. 1. Nō autē cōmittimus nos nudis & inaiatis uerbis, uel scriptis in carta uel prolatis in aera, sed uerbo dei uiuo, Vt simus ep̄la Ch̄ri, scripta quidē nō atramento, sed sp̄u dei uiui. ij. Cor. 3, Credētes ī Ch̄m nō nuda quidē & Lutherica illa fide, sed fide p̄ charitatē operāte, Gal. v, ut nos sequant̄ opa n̄ra bona, Apo. xiiij, Nō sane ut mortui & insensati obdormiamus in sinu alicuius uerbi, sicut muscæ p̄ hyemē in cauernis maceriae, sed ut uiuentes cū Ch̄o in cōlesti patria, deū uideamus facie ad faciē, sicuti est, nō amplius in ænigmate p̄ fidē, sicut hic in terris uidemus. i. Cor. xiiij, & i. Ioh. iij, Et certaminis n̄ri boni coronā iustitiæ a iusto iudice recipiamus. ij, Timo. iij,

¶ Lu. Ita e cōtra, Infernus hoc loco nō p̄t esse, uerus infernus, q̄ in nouissimo die incipiet, Nā diuitis corpus procul du bio nō est in infernū, sed in terrā sepultū. Oportet autē locū eē ubi aīa esse p̄t, & nullā requiē habet, is corpalis esse non p̄t

XXXIII

¶ Coch. Creabit ne igit̄ deus demū in nouissimo die infernū? Quō ergo Ch̄s ad inferna descēdit? At nō p̄t aīa, spiritalis suba in corpali loco secundū Lutherū eē. Quid nobis de p̄fidia Lutheri? Si em̄ in corpus recipit̄ aīa, cur non possit & in corporeum locū recipit̄? Nunqd̄ sine loco sunt angeli in cōelo, aut dæmones in aere aut inferno? Quis em̄ nō circūscrip̄tiue (sicut corpus) t̄n̄ definitiue sunt in loco, dū em̄ sp̄s aliq̄s in hoc loco est, in altero nō p̄t eodē t̄pis momēto esse, Sed qd̄ opus est longa aut subtili disputatione hic? Cū aptissima sint uerba Ch̄ri Mat. xxv. Discedit̄ a me maledicti in ignem æternū, q̄ paratus est diabolo & angelis eius. Sunt em̄ & ij, angeli sp̄s & spiritalis substantiæ

XXXIII

¶ Luth. Ideo existimamus nos hunc infernū esse malā cōscientiā, quæ est sine fide & uerbo dei, in qua anima sepulta ē & cōclusa usq̄ ad nouissimū diē, ubi homo cū corpore & aīa in uerum corporalem infernum detrudetur

¶ Coch. Existimatio Lutheri nihil est nisi figmentū, contra Euangeliū & omnē scripturā, atq̄ adeo & contra cōmunē sensum. Si em̄ infernus modo nō aliud esset q̄ mala cōscientia sine fide & uerbo dei, essent peccatores etiā sup̄ terrā ui-

C uentes

DE statu animarū in alia uita. Ser. II.

uentes in inferno, p̄sertim infideles, h̄nt em̄ malas & afflictas conscientias, uti pulchre etiā Ethnicī describūt, p̄cipue Persius. Quod etiā Paulus testat̄ Ro. ij. Et sic nō opus esset in infernū descendere, cū p̄sens esset sup̄ terrā. Nō fuisset igit̄ in cōsueta mors & p̄ditio Chore, Datan, & Abyron, q̄ descēderūt uiui in infernū, Num̄. xvi. Nec recte diceret de ipsijs, Iob ca. xxi. Ducūt in bonis dies suos, & in p̄cto ad inferna descēdūt, Et frustra diceret Dauid psal. 30. Erubescant impij, & deducantur in infernum.

XLV ¶ Lut. Nā quēadmodū uerbū dei, & sinus Abrahæ, in q̄ fideles p̄ fidē requiescūt, dormiūt, & custodiunt̄ usq̄ ad nouissimū diē, ita optet ecōtra esse infernū, ubi uerbū dei nō est in q̄ infideles p̄ infidelitatē detrusi sunt usq̄ ad nouissimū diē. Hoc nō p̄t eē aliū, q̄ inanis, infidelis, iniq̄, mala cōscientia.

¶ Coch. Vana probatio, falsa similitudo, Neq̄ em̄ aiæ sc̄torū fideliū dormiūt extra cōclū in (nescio) q̄ sinu uerborū usq̄ ad nouissimū diē, Alioq̄ nō fuisset mori lucrū Paulo, Philī. i. Nec recte dixisset latroni Ch̄s, Hodie mecū eris in Paradiso Lu. xxij. Neq̄ est infernus sup̄ terrā in mala sine v̄bo dei cōscientia. Sed est locus corp̄alis, paratus ab initio mūdi pro impijs, creat⁹ (ut putāt Iudei) die sc̄do Geneseos, de q̄ d̄ Deute. xxxij, Ignis succēsus in furore meo, & ardebit usq̄ ad inferni nouissima. Quoties aut̄ meminit passim in Euāgelio Ch̄s, Gehennæ ignis æterni, & inferni

XLVI ¶ Lu. Nullū hactenus mādatum a deo ad orādum p̄ mortuis, ideo nemo in eo peccare potest, qui pro eis nō orat, quia quod deus non mandauit nec prohibuit, in eo nemo potest peccare.

¶ Coch. Satis p̄cepti nob̄ est charitas, q̄ benigna est & oīa suffert, credit, sperat ac sustinet. i. Cor. xiij, Et alteri alteri⁹ onera portare iubet, Gal. vi, facit q̄q̄, ut si qd̄ patiat̄ unū membrū, cōpatiat̄ & oīa mēbra, i. Cor. xij, Quæ v̄o charitas eēt, si aiab⁹ parētū ac bñfactorū aut proximorū n̄forū in grauissimis purgatorij p̄cenis et afflictionibus cōstitutis, & miserabiliter ad nos cū afflictio, Iob ca. xix, clamētibus, Miseremini mei, miseremini mei, saltē uos amici mei, q̄a manus d̄ni tetigit me
si sic

IOH. COCHL. ADVERSVS LVTH.

si sic inq̄ affectis & opē nostrā pilorētibus, nō succurreremus
si nō ieiunijs & eleemosynis, saltē nris ofonibus. Si tpe Pauli
qdā pro mortuis baptizabātur. i. Cor. xv. q̄to magis pro eis
orare debemus? Satis deniq; authoritatis habet ad p̄cipiendū
pia m̄ ecclia, Matt. xvij, quæ ait, Oremus pro fidelibus de
functis, & pro eis sacrificat in missa, ac festū singulare cōme
morationis eorū celebrat. Sed & Lutherus ipse sic aliq̄ scri
psit, Hoc eaz̄ sanctissimū, sed anxiosissimū desiderū, merito
iuuat oīs ecclia, q̄tū p̄t, maxie, q̄n & deus uult illas p̄ eccliam
iuuari, Nōne hic egregie rīdet sibi ipsi Lutherus?

Luth. in Reso
conclu. xix

¶ Lut. Ex q̄ id incertū est, & nos nescim⁹, an aīa sit dāna
ta, nō est p̄ctm̄, q̄ pro ea ores, sed ad hunc modū ut incertum
esse sinas, & dicas ita, Pie deus, si anima ista in eo statu est, ut
ei auxilium prāberi queat, oro sis ei propitius, Et quando id
semel aut bis fecisti, desine, & eam deo committe, quia deus
promisit, se nos auditurum quicquid petierimus, Ideo si se
mel aut ter rogasti, credere debes, te exauditum esse, & nō am
plius orare, ne deum tentes, aut ei diffidas

XLVII

¶ Coch. Vanæ & impiæ sunt hæ nugæ, ac sibi ipsi cōtra
riæ, Si enim incertum est, nos pro eis exaudiri, cur ait etiam
hic Lutherus, Deus exauditionem nostrā promississe? An &
promissionem dei (quam toties iactauit) incertā facit? faciat,
ut uelit, Christus autem non semel aut bis aut ter præcise ora
re iussit, sed semper, Lucæ, xvij, &, xxi, Idq; confirmat exem
plo uiduæ, per multum tempus iudicem iniquum orātis, sed
& Paulus ofonibus instare, & sine intermissione in ofone me
moriā pro alijs facere passim docet in suis epistolis, & ipse do
minus in oratione pernoctabat, Lucæ, vi.

¶ Luth. Quod autem perpetuæ missæ, uigilæ, & oratio
nes super hoc fundantur, & singulis annis boantur, tāquam
eos deus ante hunc annum non exaudierit, hoc est, diabolus
& mors, Hic irridetur deus incredulitate, & est eius
modi oratio, mera blasphemāia dei, Caue igitur

XLVIII

tibi ab his, & desiste.

C 2

Coch.

DE statu animarū in alia uita Ser. II.

¶ Coch. Qñ Chr̄s tertio orauit eūdē sermonē dicēs Matt. xvi. nō est blasphemia, s̄ape orate etiā pro una & eadem rē, uti iā dictū est, Alioqui esset & ibi blasphemia & incredulitas qñ bis aut ter (ut Lutherus docet) pro una orat̄ aīa, Cur enim nō credit Lutherus, se statim exaudiri qñ semel orat̄? Nonne promittit Chr̄s, Petite & dabit̄ uobis, Om̄is em̄ q̄ petit, accipit̄ Mat. vii, Et quodcūq; petieritis patrē in noīe meo, hoc faciā Ioh. xiiij. Sed aliud est semel petere, aliud instanter, sem p, & sine intermissione petere, uti docēt Chr̄s & Paulus. Sic em̄ die ac nocte clamāt ad deū electi eius, Lucæ, xvij. Tanta aut̄ res est (ut alibi ait Lutherus) succurrere aīabus, ut fideles debeāt malle seruire Turcis, & corporaliter occidi, q̄ animas non redimi.

Luth. in Reso. conclu. xxvi.

XLIX ¶ Luth. Deus non curat de annuis foundationibus, sed de cordiali, deuota, fideli oratōne, ista iuuabit animas, si quid eas iuuare debeat.

¶ Coch. Curat quidē deus si recte orēs an nō. Sed & fundationes pias nō cōtemnit, qm̄ ad fundendas p̄ces & in laudē dei sunt institutæ, Et sunt uelut exēplū & imago p̄petuæ laudis dei in cœlis, ubi incessabili uoce proclamāt angeli, sine fine dicētes, Sanctus, sc̄tūs, sc̄tūs dñs deus exercitū, Esa. vi.

L ¶ Lut. Vigiliæ & missæ iuuāt quidē sacerdotū, monachorū, & monialiū uentres, Animabus aut̄ p̄ eas nihil auxiliij præbet, & deus solūmodo per eas uituperatur.

¶ Coch. Impia sunt hæc & falsa, Quid enim in uigilijs & missis defunctoꝝ cōtinet, nisi piæ preces & laudes dei? Hæc aut̄ sunt alibi uerba ipsius Lutheri, Duplici uia impendit̄ suffragiū animabus, Primo, Re ipsa & officio p̄sente, sicuti fit cū sacerdos cū pp̄lo orat, ieiunat, sacrificat, aliaq; facit noiata opa pro noiatis animabus, de q̄ suffragio nullū dubiū est, qn uehementer profit, & redimat aīas, Secundo impendit̄ sine officio uel ope, sed mera iurisdictione p̄ literas uel uoces prolata, & id quoq; ex duobus thesauris &c.

Luth. in Reso. conclu. xxvi.

LI ¶ Lut. Si aut̄ habes in domo tumultuantē sp̄m, aut inquietū sp̄m, q̄ proponit, ut ei p̄stet̄ auxiliū cū missis, hunc certitudinaliter habere debes pro diabolo.

Coch

¶ Coch. Quæ cōuentio Chri ad Belial: ij. Cor. vi. Si ergo Chrs ipse in missa tractat, & subaliter p̄sens est (ut fatet & ipse Lutherus) quō spūs missam pro se fieri cupiēs, p̄t eē diabolus? Si uehementer prodest aiabus qñ pro eis orat & sacrificat sacerdos, uti iā supra ex Luthero diximus, nequaquā est diabolus, qui talia petit.

¶ Luth. Nulla adhuc aia unq̄ ab initio mūdi apparuit, nec deus uult p̄mittere, Nā hic uides in Euāgelio, q̄ Abrahā nō uult p̄mittere diuiti, q̄ mortuus doceat uiuos, sed remittit eos ad uerbum dei in scriptura

¶ Co. Vesana hæc impudētia, q̄ nō solū cūctis hoibus & tot oim seculorū experimētis, sed etiā scripturis ipsis cōtradicitur. Ita em̄ habet textus. i. Reg. xxvii. Et ait mulier ad Saul, Deos uidi ascendentes de terra, Dixitq̄ ei Saul, Qualis est forma eius? Quæ ait, Vir senex ascendit, & ipse amictus est pallio, Et intellexit Saul, q̄ Samuel eēt, Dixit autem Samuel ad Saul Quare ingetasti me, ut suscitarer? Cras aut tu & filij tui mecū eritis &c. Et Mat. xxvii. Monumēta apta sunt, & multa corpora sc̄torū q̄ dormierūt, surrexerūt, Et exeūtes de monumentis post resurrectionē eius uenerūt in sc̄tām ciuitatē, & apparuerūt multis. Et Lutherus alibi ait, Multa legunt exēpla, in q̄bus habet, nōnullas aias sui status incertitudinē cōfessas fuisse. Apparuerūt em̄ tāq̄ euntes uocati ad iudiciū, ut de S. Vincentio &c. Rursum, legunt mltā, in q̄bus certitudinē suā sunt cōfessæ. Et qd de aia Lazari dicit Lutherus? Nunqd rursus ad Chri uocationē apparuit? Nunqd & mortuus ipse credendus est uiuos de spe resurrectionis docuisse?

¶ Lut. Iccirco certissime est merū diaboli p̄stigiū, q̄ aliqui spūs sinūt se adiurari, & orāt pro tot missis, ijs & ijs pegrinatis onibus, aut alijs opibus, & apparent postea cū claritate, dicūt se redemptos esse.

¶ Coch. Nondū tāta est Luthero psuadenda uis, ut cōtra tot expimenta certissima nugis eius credat pplus, Veniūt em̄ adhuc hodie multi, q̄ experimēto didicerūt, nō solū missas, p̄cesq̄ & pegrinationes, sed etiā papales indulgētias, defunctis prodesse. Mirabilia sunt opa dei, Psal. 138. & occulta eius iudicia

dicia ac penitus incōprehensibilia, Esa. xl. & Ro. xi, Nō fuit nec erit cōsiliarius eius Lutherus, nec sensum eius cognouit, Impie igit̃ pr̃stigiū diaboli uocat, in quo tā sancta uerba, ac tā multa bona opera fiunt, Cui & Chr̃s ipse in proprio corpore per consecrationem pr̃sens adest.

LIII ¶ Luth. Per hoc procurat diabolus hunc errorē, q̃ homines a fide ad opera declināt, & putant, q̃ opera tā magnas res efficiant

¶ Coch. Nō amat bona opera diabolus, Ioh. viij, ait Chr̃s ad Iud̃eos, uos ex patre diabolo estis, & desideria p̃ris uestri uultis facere. Quid em̃ aliud moliūt hostis ille antiquus, nisi ut nos ab operibus bonis ad mala p̃ fraudes insidiasq̃ & tentationes suas inducat? Quoties ab eo cauendū nobis esse admonent Paulus & ceteri Apl̃i: fides aut̃ opa bona nō tollit nec minorat, sed iuuat, roborat, ac manifestat, fatēte etiā Luthero

LV, ¶ Luth. Sis igitur prudens & scias, quod deus nihil uult nos scire, quomodo agatur cum mortuis, ut fides locum retineat per uerbum dei.

¶ Coch. Cū imperfecta & ænigmatica sciētia nostra bene stat fides, donec euacuet̃ quod ex parte est & imperfectum, .i. Cor. xij, Quis igit̃ non sciamus perfecte, quomō agatur cū mortuis, saltē hoc nos uoluit scire dñs, q̃ aut̃ consolātur illic aut̃ cruciātur, Luc̃. xvi. Non debemus itaq̃ omittere bona opera, q̃bus releuari & iuuari queāt, ut si eis indigeāt, charitate eis exhibeamus, Ioh. ij, Sin minus, nobis thesaurizem? Bonorū em̃ labor gloriolus ē fructus, Sap. ij, Q̃ si nō fuerit intercessione digni (utpote dānati) bona opa nostra pro eis facta reuertentur ad nos, quēadmodū de pace ait Chr̃s Mat. x

LVI, ¶ Luth. Si tibi igitur tumultuans spiritus apparet, nihil cura de eo, sed sis cert̃ eum esse diabolum, & repelle eū cum illo dicto Abrah̃e, Habent Moysen & prophetas, Item cū isto pr̃cepto dei Deuteronom. xvij. Nihil exquiras a mortuis, Tunc statim aufugiet, Si non aufugit, sine eum tumultuari, donec fessus fuerit, perfer propter deum in firma fide illius insolentiam

¶ Coch. Si bona petat spiritus ille, nos lege charitatis eum iuuare

iuuare debemus. Diaboli em̄ desideria mala sunt, Ioh. viij, & signo crucis repellit̄ spiritus malus. Est enim crux trophæum sacrosanctum, in quo uicit, traduxit, expoliauit, ac triumphauit Christus principatus & potestates tenebrar̄ mundi hui⁹, Coloss. ij, Si ergo tumultuās quispiā spiritus, neq; uerbo dei, neq; signo crucis repellitur, censerī debet de fratribus nostris unus esse, cui subuenire ac compati debemus. i. Corinthe. xij, Qui enim uiderit fratrem suū necesse habere, & clauerit uiscera sua ab eo, quomodo charitas dei manet in eo. i. Iohā. iij, Textus deniq; Deute. xvij, prohibet a mortuis quærere per Necromantiam & phitonicas aut magicas artes, Et falso allegatur, Non em̄ dicit, Nihil exquiras a mortuis, Sed sic ait, Neq; Phitones cōsulat nec diuinos & q̄rat a mortuis ueritatē.

¶ Luth. Et si possibile esset, q̄ anima aut bonus spiritus esset, nihil tamen ab eo discere aut quærere debes, ex q̄ id deus prohibuit, Nā ob id filiū suū misit ipse, ut nos doceret oīa, q̄ nobis scitu necessaria sunt, Quod ille nos non docuit, id libenter debemus nescire uelle. LVII

¶ Coch. Legimus Marci, v, & Lucæ, viij, dominum dæmones interrogasse, & eorū petitionē exaudisse, ne extra regionem eos expelleret, sed potius mitteret in porcos, Quo modo ergo non licebit nobis aliquid interrogare ex spiritibus bonis aut animabus? Veruntamē nihil per curiositatem a spiritibus interrogare debemus, sed si quida nobis uelint, nemo interrogare prohibuit, Non interrogent itaq; pillicitas artes sed p̄ uerba licitat̄ studio iuuandi, Non em̄ frustra ad nos ueniunt, Scriptum est autem, Omni petenti te tribue, Lucæ, vi, Et tribuere nos docet necessitatem patienti apostolus Ephe. iij, Non est autem ulla necessitas, angustia aut pœna maior super terram ea, quam patiuntur animæ in purgatorio, in tenebris & umbra mortis, ubi nox est, in qua nemo operari potest Iohan. ix. Ergo dum tempus habemus, operemur bonū ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei, Gala. vi. Quales & animæ in purgatorio sunt, quibus eo magis auxiliandum est, quæ minus se ipsas iuuare possunt & plus tormentorum patiuntur.

Ex sermo